

نقش یادبود مسعود بختیاری (بهمن علاء الدین) در فرهنگ و هنر بختیاری

به قلم: دکتر عباس قنبری عدیوی^۱

مسعود بختیاری (بهمن علاء الدین) بی گمان اسطوره‌ی بی بدیل آواز و موسیقی فولکلوری بختیاری است. او را زنده کننده‌ی فرهنگ بومی، آداب و آیین‌های محلی بختیاری و شعر عامه در پوششی بسیار فاخر باید بدانیم. او در شیوه‌ای نوین و در قالبی روایی این فرهنگ و پیشینه را به زیبایی بیان کرده است. هر کاری که برای پاس داشت یاد و نام او انجام دهیم سپاسی است که در تکریم و نیکوداشت آن مرد بزرگ به کار بسته ایم. یکی از زیباترین کارها و ماندگارترین کارهای فرهنگی در یادکرد و نیکوداشت این استاد فرزانه و فرهیخته انجام شده است؛ یادبود ستیغ تاراز است.

تاراز خود اسطوره‌ای در کوچ و زندگی عشایری است و آ بهمن نیز در متن موسیفایی و آوازهای جاوید خود این کوه را به بزرگی می ستاید و نام خود را با این قله‌ی باشکوه مانا کرده است. اگرچه مرگ اساطیر، مردن جسم است و نه نام و یادشان، بی شک مردی که در دیار غریب مدفون است در ایل و تبار خود با مافگه و یادمان برافراشته بهتر در یادها می ماند. ساخت نماد یادمان آ بهمن، ایستگاهی عشایری است که مسافران کوه ها و دشت ها را بین خوزستان و چهارمحال و بختیاری، به خود می خواند. اشعار او، تصویر صمیمی و ساده‌ی او و سروده‌های دوست دارانش روی این نماد استوانه‌ای برای لحظه‌هایی در خور او را به مهمانی خاطره‌ها و خاطرها می آورد. مردم برای او فاتحه می خوانند و دعای آمرزش می خوانند و با این یادبود عکس می گیرند و به کودکان خود او را معرفی می کنند. چه کاری بهتر از این که دانسته‌های پدران و مادران با این نشانه‌ی بلند قامت به فرزندان امروز و مردان و زنان فردا شناسانده شود. چگونه است که فردی در یادها می ماند؟ تنها هنر این مافگه و یادمان برافراشته در تاراز این است که پلی برای نسل امروز و فردای بختیاری هاست. خودروهایی که توقف می کنند، سروده‌ها و آوازهای بهمن علاءالدین را برای تاراز می خوانند و تاراز با تواضع و فروتنی در مقابل نغمه‌های خوش کوگ خویش سر فرو می آورد و با احترام نواهای او را انعکاس می دهد و پژواک این آواز در ستیغ خود و جاده‌ی پرپیچ و تاب امروزی زمزمه می کند و برای مردم از مردانگی و شجاعت، مهربانی و استواری، عزت و سرافرازی این ابرمرد هنر و فرهنگ بازگو می کند. این بنا در انتقال میراث فرهنگی قوم ادب پرور بختیاری موثر است. برای شناساندن فرهنگ ایران زمین به گردشگران و مسافران غیربختیاری بسیار مفید است. برای دوست داران هنر و ادب و علاقه‌مندان مطالعات انسان شناسانه‌ی فرهنگی بنایی خاطره انگیز است. این بنا به مسافران رهگذر و عشایران کوه پیما و کو نورد ایستادگی و مقاومت

^۱ - دکتری زبان و ادبیات فارسی (ادبیات عامه)؛ سرپرست دانشگاه فرهنگیان (پردیس بحرالعلوم)

را می آموزد. این بنا به مردم هنر چگونه ماندن را یاد می دهد. هنر برای مردم خواندن، برای هنر خدمتگزار بودن و برای توسعه ی اخلاق و ادب، موسیقی و آوای انسانی تلاش کردن را به یاد می آورد. این نماد نشانه ی وحدت فارس، لر و بختیاری، ترک، عرب، بلوچ و همه ی اقوام ایرانی است که آن مرد عزیز و نجیب را دوست داشتند و او را به یک هنرمند فراجغرافیایی تبدیل کرده بود. این بنا نقش بزرگ همدلی و گوگری را در طوایف مختلف بختیاری به ما یاد می دهد و گوشزد می کند. این بنا یادمان تاریخ و رخ دادهای تلخ و شیرین و دوره های مختلف سرزمین بختیاری است. این بنا تنها یک ستون سنگی و مکعب شکل نیست؛ بلکه تکرار پیام هالو زال، بختیار، سواران شهید بختیاری است. این بنا کتاب بزرگ هم آوایی ملی ایرانیان است تا با گرامی داشت بزرگان خود چهره های ماندگارشان را به زبان هنر بشناسانند. باید به دوستان عزیز و بانیان گرانقدر این بنای ارجمند خدایوت و خسته نباشی گفت به ویژه جناب آقای هوشنگ فرجی فر. این بنا الگویی در پاس داری از فرهنگ و ادبیات نیاکان خردمند ماست. تقدیر از فرهنگ و فرهنگ دوستان تمجید فداکاری پاسداران فولکلور و موسیقی مردم شناسی (اتنوموزیکال) است. برای دوستان گرامی و سازندگان این بنای فرهنگی شادمانی و کامیابی بیشتر خواستارم.